

Sút'ážné zadanie

PRE VEREJNÚ ANONYMNÚ
URBANISTICKO-ARCHITEKTONICKÚ
SÚŤAŽ NÁVRHOV

Revitalizácia Námestia republiky v Seredi

Obsah súťažného zadania

1. ÚVOD.....	2
2. VYMEDZENIE A OPIS RIEŠENÉHO ÚZEMIA.....	2
3. ÚČEL A CIEĽ SÚŤAŽE.....	2
4. HISTORICKÝ VÝVOJ MIESTA.....	2
4.1. Historický vývoj mesta (zdroj: https://www.sered.sk/).....	2
4.2. Historický vývoj priestoru.....	4
5. ŠIRŠIE VZŤAHY A OPIS RIEŠENÉHO ÚZEMIA.....	5
5.1. Opis riešeného územia.....	5
5.2. Požiadavky územného plánu a územného plánovania.....	6
5.3. Majetkové pomery v území.....	8
6. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE.....	8
6.1. VŠEOBECNE.....	8
6.2. POŽIADAVKY.....	9
6.2.1. Čo je požadované v návrhu riešiť:.....	9
6.2.2. Podmienky a možnosti:.....	9
6.2.3. Požiadavky COOP Jednota na prevádzku objektu a jeho okolia.....	10
6.2.4. Prvky drobnej architektúry.....	10
6.2.5. Bezpečnosť a prevádzka inžinierskych sietí.....	10
6.3. ŠPECIFIKÁ RIEŠENIA DOPRAVY.....	11
6.4 RIEŠENIE ZELENEJ A MODREJ INRAŠTRUKTÚRY.....	12
6.4.1 Dôležitosť modro-zelených opatrení.....	12
6.4.2 Vodozadržné opatrenia.....	13
6.4.3 Zeleň a zlepšenie mikroklimy.....	13
6.4.4 Zhrnutie.....	13

1. ÚVOD

Toto zadanie je podkladom pre súťaž návrhov, ktorá má ambíciu priniesť do realizácie najvhodnejšie riešenie jedného z hlavných priestorov v meste.

Revitalizácia Námestia republiky v Seredi bude strategickým projektom, ktorý môže významne ovplyvniť kvalitu jedného z dôležitých verejných priestorov v centre nášho mesta. Táto lokalita je dôležitým miestom pre obyvateľov mesta, preto je nevyhnutné, aby navrhované úpravy okrem vysokej estetickej úrovne odkazujúcej na historický kontext, reflektovali aktuálne environmentálne, sociálne a ekonomické výzvy. Klimatické zmeny a rastúca urbanizácia si vyžadujú nové prístupy k navrhovaniu mestských priestorov, ktoré zlepšia kvalitu života, zvýšia odolnosť voči extrémnym poveternostným podmienkam a prispievajú k ekologickej udržateľnosti.

COOP Jednota ako vlastník objektu v centre riešeného priestoru tvoriaceho hlavnú prítomnú hmotu obsluhujúcu širšie územie, vníma problematický charakter priestoru. Firma preto pristúpila k spolupráci s mestom na príprave vylepšenia – spolupodieľa sa na tejto súťaži návrhov.

Cieľom súťaže nie je nájsť ambiciózny návrh, ktorý by ponúkal ekonomicky náročné riešenia, ale taký, ktorý by dokázal pri primeranom vynaložení finančných prostriedkov vyriešiť nedostatky verejného priestoru, reanimovať ho a zlepšiť jeho kvalitu a využitie.

2. VYMEDZENIE A OPIS RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Celková plocha riešeného územia je približne 12 500 m². Riešené územie je vymedzené parcelami (niektoré sú zabraté len čiastočne):

Mesto Sered': KN-E 556/1, 575, 919/2, 933/101 (št. cesta), Súkromné vlastníctvo: KN-E 577,

COOP Jednota: KN-CC 251/3, 251/4, 251/5

Riešené územie je vymedzené graficky v súťažných pomôckach – mapových podkladoch dodaných vo formáte DWG (označené ako P051). Google maps:

[https://www.google.sk/maps/@48.2864231,17.7376148,341m/data=!3m1!1e3?](https://www.google.sk/maps/@48.2864231,17.7376148,341m/data=!3m1!1e3?entry=ttu&g_ep=EgoyMDI1MDcwOC4wIKXMDSOASAFQAw%3D%3D)

[entry=ttu&g_ep=EgoyMDI1MDcwOC4wIKXMDSOASAFQAw%3D%3D](https://www.google.sk/maps/@48.2864231,17.7376148,341m/data=!3m1!1e3?entry=ttu&g_ep=EgoyMDI1MDcwOC4wIKXMDSOASAFQAw%3D%3D)

3. ÚČEL A CIEĽ SÚŤAŽE

Účelom súťaže návrhov je výber spracovateľa kompletnej projektovej dokumentácie pre revitalizáciu riešeného územia – Námestia republiky v Seredi.

Cieľom verejnej, anonymnej, urbanisticko – krajinárske - architektonickej súťaže návrhov

„REVITALIZÁCIA NÁMESTIA REPUBLIKY V SEREDI“ je komplexný návrh územia tak, aby v ňom boli vyriešené problémy definované v čl. 6 tohto zadania.

4. HISTORICKÝ VÝVOJ MIESTA

4.1. Historický vývoj mesta (zdroj: <https://www.sered.sk/>)

Mesto Sered' leží na brehu Váhu a jeho existencia je úzko spätá práve s touto najväčšou slovenskou riekou. Váh, dnes už zregulovaný, v Seredi opúšťal brehy zovreté z oboch strán pahorkatinou a rozlieval sa do rovinatej nivy, tvoriac nespočetné ramená. Na jednom z mnohých ostrovov vznikol hrad strážiaci brod, ktorý, ako naznačujú niektoré zmienky v starých kronikách, tam musel stávať už v 9. storočí. V stredoveku sa na mieste brodu začali stavať drevené mosty spájajúce vážske ostrovy a pôvodne zemno - valové drevené hradisko sa zmenilo na mocný hrad Šintava. Prirodzeným pohybom hlavného riečiska sa stalo, že niekedy v 16. storočí Váh odrezal hrad od domovského mestečka Šintava a odvtedy sa hradu hovorí aj seredský hrad, podľa obce, ktorá vznikla ako obydlie hradných zamestnancov pred valmi a vodnou priekopou hradu. Prvú

písomnú zmienku o meste "Zereth" nájdeme v listine o príjmoch z cirkevných desiatkov z roku 1313. Sereď so svojím prechodom cez Váh bola hraničnou obcou bratislavskej a nitrianskej župy a pre časté zmeny vážskeho koryta, patrila čiastočne do jednej i druhej župy. Význam Sereďe a vlastne aj jej vznik bol podmienený dôležitosťou obchodnej cesty z Budína do Prahy, tzv. Českej cesty, ktorá podnietila vznik chýrnych sereďských dobytčích a obilných trhov. Obrovské stáda dobytky, ktorého sa v Sereďi predalo niekoľko desiatok tisíc kusov ročne, sa kedysi presúvali mestom. Význam dobytčích trhov sa skončil až v 19. storočí, kedy bola do Sereďi privedená prvá železnica v Uhorsku z Trnavy a Bratislavy (1846). Odvtedy sa dobytok vozil po železnici. Ale tradícia sereďských jarmokov prežila dodnes - na deň sv. Jána Krstiteľa (24. júna) sa v Sereďi koná Sereďský tradičný jarmok a Pivný festival.

Až do prehradenia Váhu Nosickou priehradou v roku 1943, bolo v Sereďi veľké prístavisko plŕí, ktoré robili z Váhu dôležitú dopravnú tepnu. Plte okrem dreva privážali hlavne soľ z Poľska a preto vznikol v Sereďi dôležitý Soľný úrad s erárnym skladosm soli. Prúdenie vody v koryte Váhu využívalo od nepamäti niekoľko lodných mlynov na múku, tzv. hajóvov. Križovatka vodnej a suchej obchodnej cesty bola v 19. storočí určujúca pre vznik priemyselných podnikov v Sereďi. Od roku 1845 tu pracuje cukrovar, neskôr vznikol podnik na spracovanie kávovín, výrobu pečiva a z Bratislavy sem bola v roku 1950 premiestnená aj výroba značkového šumivého vína Hubert. Za socializmu sa Sereď stala strediskom výroby niklu, žiaľ, táto cesta industrializácie v centre tradične poľnohospodárskej oblasti sa ukázala ako neschodná a hutnícky priemysel definitívne zanikol.

Sereď má jednu z najkrajších polôh na rekreačno - turistické účely. Rybačka a vodné športy na Váhu a v blízkej priehrade Kráľová sa môžu pre turistov stať nezabudnuteľným zážitkom. Sereď mala v histórii najviac takmer 18000 obyvateľov, v meste bol hotel, kino, dom kultúry s divadelnou a spoločenskou sálou a mnoho reštaurácií a cukrární. Historicky najvýznamnejšia stavba mesta, sereďský kaštieľ, stojaci na mieste kedysi slávneho hradu, je dnes v ruinách, ale orgány mesta, za pomoci občianskeho združenia Vodný hrad, sa snažia, aby sa to čo najskôr zmenilo. Kostol sv. Jána Krstiteľa bol postavený v roku 1781 na vyvýšenine oproti miestu, kde až dovtedy stával starý farský kostol. Ten však niekoľkokrát vyhorel a po poslednom požiari v roku 1777 sa esterházyovské panstvo rozhodlo postaviť nový kostol na terajšom mieste. Zo starého kostola boli do nového prenesené dve renesančné náhrobné dosky s reliéfmi šľachticov, podľa výstroja bojovníkov proti Turkom. Dosky sú vsadené po oboch stranách dverí vo vnútri kostola. Sú dobre zachované, hoci ich vzhľad prezrádza, že v starom kostole ležali na zemi. Zakrývali krypty pred oltárom, takže sú obšúchané nohami "starých sereďanov".

Mestský úrad bol postavený v roku 1909 staviteľom Tomaschekom, rodákom zo Sereďe, ktorý sa presťahoval do Nitry, ktorá je, podobne ako Sereď, poznačená charakteristickým ozdobným štýlom tohoto staviteľa - architekta. V budove sa nachádza veľká zasadacia sála, ktorá kedysi slúžila mestskému zastupiteľstvu, ale dnes sa tu konajú sobášne obrady. Je vyzdobená vzácnymi obrazmi, pohľadmi na St. Petersburg, ktoré si zo svojej diplomatickej misie na cárskom dvore doniesol Mikuláš Esterházy v roku 1761. Zasadnutiam mestského zastupiteľstva slúži od roku 1981 zasadačka v novej budove Mestského úradu, ktorá so starým susedí.

Nová fara bola postavená na mieste pôvodnej barokovej (možno až renesančnej) fary, v ktorej kedysi slúžil ako kaplán osvietenecký spisovateľ Juraj Fándly. Fara nesie na štíte reliéf Panny Márie s Ježiškom v náručí. Fara bola postavená staviteľom Tomaschekom rovnako ako Mestský úrad. Dnes už neslúži svojmu cirkevnému účelu, ale bolo v nej vybudované Mestské múzeum, v ktorom je expozícia archeologických vykopávok z Vodného hradu Šintava, ktorého základy boli objavené na nádvorí sereďského kaštieľa. V múzeu sa usporadúvajú aj pravidelné výstavy zamerané na históriu mesta a regiónu. Budova dnešného Gymnázia v Sereďi bola postavená v tridsiatich rokoch minulého storočia ako tzv. Mešťanská škola a je skvelou ukážkou antizujúceho slohu, typického pre architektúru prvej polovice 20. storočia. Je to vzletná stavba, ešte aj po

mnohých desiatkach rokoch spĺňajúca predstavy o škole ako budove, ktorá dobre slúži svojmu účelu a navyše skrášľuje prostredie mesta.

Seredský kaštieľ Esterházyovcov vznikol po poslednej prestavbe budov, stojacich na bývalom opevnení Vodného hradu Šintava v roku 1841, ako klasicistická budova s rožným vstavaným bastiónom, zvyškom voľakedajšej slávy protitureckého opevnenia. Na nádvorí kaštieľa sa v rokoch 1981 až 1992 viedol rozsiahly archeologický výskum, ktorý odhalil základy stredovekého hradu Žigmunda Luxemburského. Pod stredovekým hradom sa však našli ešte aj zvyšky opevnenia strážcov brodu na Českej ceste, siahajúce až k 10. storočiu. Dnes kaštieľ z tretinovej časti obnovuje súkromný nájomník priestorov, ktorého mesto Sered' našlo vo verejnej obchodnej súťaži.

4.2. Historický vývoj priestoru

Prvá správa o pôvodnom gotickom kostole v Seredi sa objavila 25. júla 1997, kedy robotníci kopali na chodníku pred budovou MsÚ v Seredi ryhu pre káblové rozvody. Narazili pritom na niekoľko podzemných priestorov, ktoré následne skúmali archeológovia. V jednej hrobke bola nájdená kostra ženy.

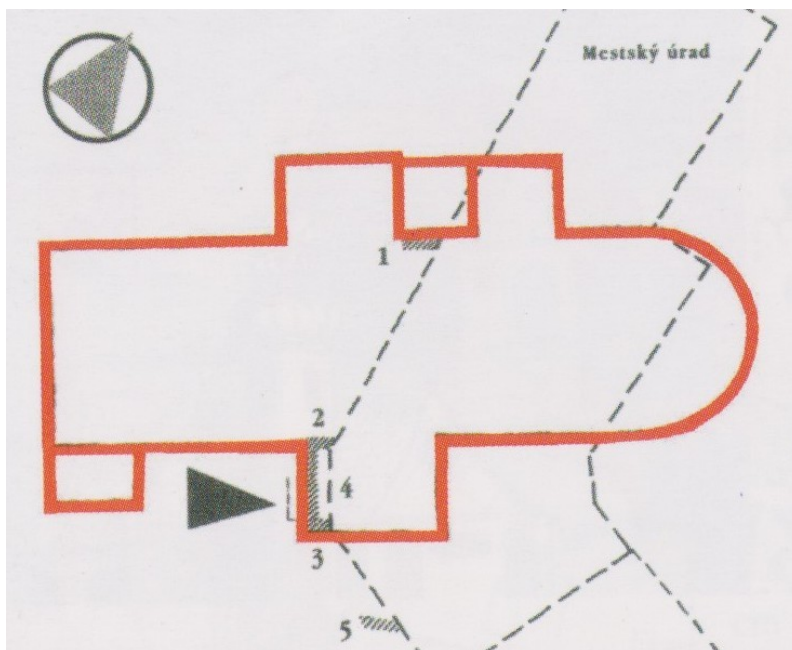
Táto hrobka patrila k podzemným priestorom zaniknutého stredovekého gotického kostola v Seredi. Spomienka na tento pôvodný kostol obklopený cintorínom sa z povedomia verejnosti dávno vytratila. Starý kostol bol po poslednom požiari rozobraný a cintorín

na základe zákazu pochovávaní v centrách miest z roku 1777 zrušili. Následne sa zarovnal terén a miesto pôvodného kostola sa upravilo ako námestie.

V júli roku 1997 boli pri bagrovaní ryhy v tesnej blízkosti starej budovy Mestského úradu v Seredi narušené kamenné a tehlové murivá a klenba staršieho objektu. Vo vyhádzanej zemi sa okrem stavebnej suty našli aj ľudské kosti. Tento nález bol ohlásený archeologickému ústavu a múzeu v Galante. Vzhľadom na to, že sa v tomto priestore predpokladala existencia starého kostola, bolo dohodnuté pozastavenie stavby na päť dní, aby sa mohol vykonať záchranný archeologický a pamiatkový výskum.

Začiatkom 70. rokov 20. storočia sa vraj pri kopaní mestskej kanalizácie našiel pred dnešným MsÚ zaklenutý objekt plný ľudských kostí. Nález nebol ohlásený, a preto o ňom neexistujú žiadne informácie. Odborníci však predpokladajú, že išlo o kostnicu, do ktorej sa ukladali kosti zo zrušených hrobov.

Po poslednom požiari 2. augusta 1777 sa začal stavať nový kostol na novom mieste, ktorý bol dokončený v roku 1781 a slúži dodnes. Zo starého kostola sa zachovali iba dva kamenné náhrobníky, ktoré boli na príkaz grófa Františka Esterházyho zabudované v interiéri nového kostola.

Pôvodná urbanistická štruktúra dnešného centra mesta s vyznačením kostola (seredsity.sk)

(zdroj:<https://seredsity.sk/sucasny-seredsky-kostol-vznikol-az-v-roku-1781-precitajte-si-co-sa-stalo-s-povodnym-stredovekym-kostolom-kde-sa-nachadzal-a-ako-vyzeral/>)

Základné údaje o kostole, ktorý sa nachádzal na mieste dnešného Námestia republiky možno nájsť aj na stránke farnosti: <https://sered.fara.sk/farnost/o-nas/historia/>

5. ŠIRŠIE VZŤAHY A OPIS RIEŠENÉHO ÚZEMIA

5.1. Opis riešeného územia

Priestor riešeného územia budí rozpačitý dojem, pričom je zjavné, že nevyužíva svoj potenciál, ktorý ukrýva.

Zaniknutý kostol, nad ktorým je dnes postavená staršia budova MsÚ nahradil nový kostol. Pôvodný kostol viackrát vyhorel. Pôvodný kostol je prezentovaný v súčasnosti do dvore úradu – fragmentálne nad povrchom. V súbpre PODKLAD.dwg je orientačná poloha kostola zakreslená v samostatnej hladine.

V priestore boli nájdené archeologické nálezy, nachádza sa tu výtvarné dielo, pozoruhodné stromoradie, dominantný objekt obchodného domu, no predovšetkých parkovisko, ktoré je situované veľmi nevhodne a tvorí akoby hlavnú funkciu v predpriestore obchodného domu. Spolu s blízkosťou tranzitujúcej štátnej cesty I/62, ktorá tvorí hranicu riešeného územia na juhovýchode je parkovisko nežiadúcim partnerom územia. Mesto Sered' počíta s jeho úplným vylúčením z územia a nahradením týchto kapacít na blízkych plochách, ktorými vo vlastníctve disponuje.

Urbanistický vývoj riešeného územia je pomerne chaotický, čoho dôkazom je prítomnosť obytných blokov panelovej výstavby priamo v priestore námestia. Záujmové územie bolo vytýčené ako územie blízke, ktoré s

d) ako hlavnú priečnu os urbanistickej štruktúry rozvíjať líniu, vedúcu od železničnej stanice ku školským areálom na Komenského ulici, ďalej cez Dolnomajerskú a Spádovú ulicu k Námestiu republiky s

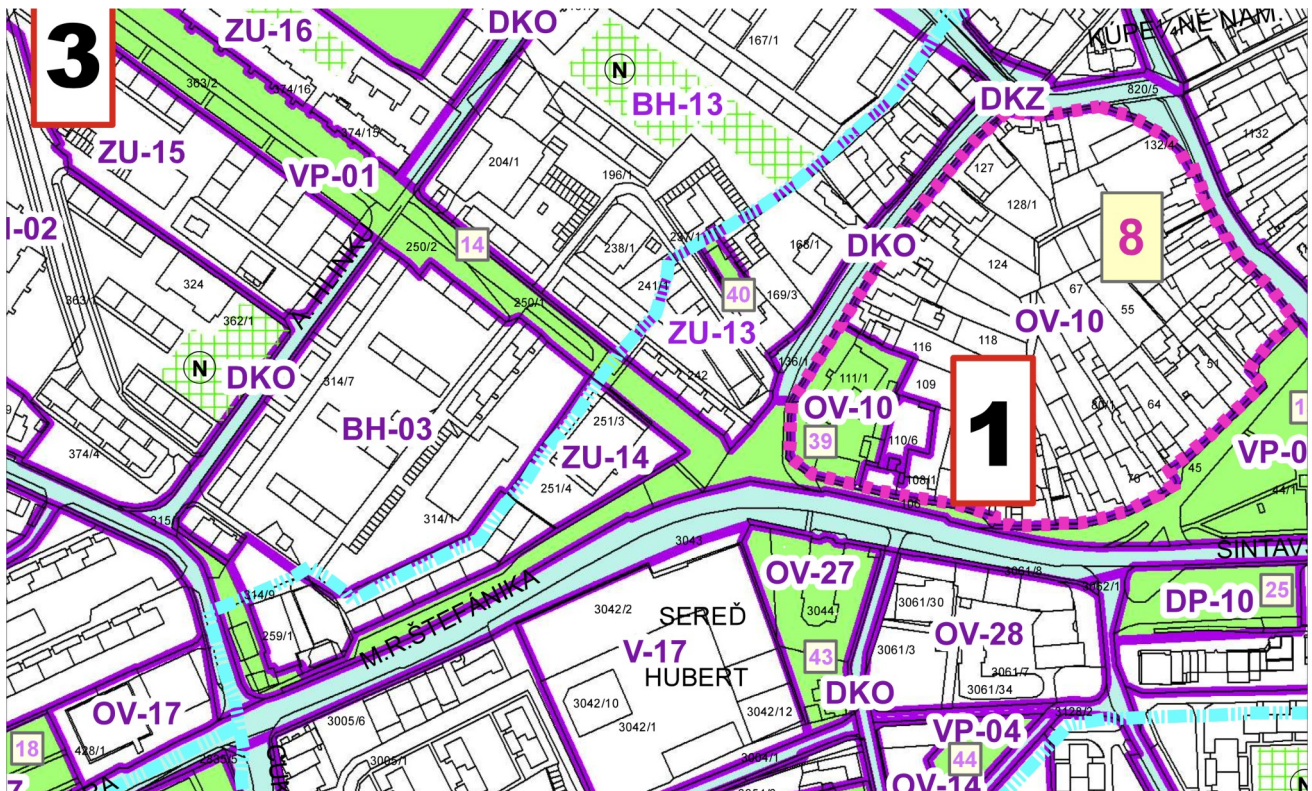
pokračovaním južným smerom okolo kostola sv. J. Krstiteľa, Gymnázia, Domu kultúry a mestskej tržnice k nábřežiu Váhu;

(7) ZÁSADY A REGULATÍVY NA ZACHOVANIE KULTÚRNOHISTORICKÝCH HODNÔT:

b) Na území mesta sa nachádzajú architektonické a urbanistické pamiatky a pamätihodnosti, ktoré nie sú zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu, ale majú nesporné historické a kultúrne hodnoty :

Architektonické pamiatky a solitéry: **budova Mestského úradu** – Námestie republiky 10 (neoslohová historická budova, postavená v roku 1910 – stavitel' Ján Tomaschek ml.);

Všeobecný regulatív pre riešené územie: Pre zmiešané územia s bývaním a občianskou vybavenosťou rešpektovať index zastavanosti a index zelene, ktorý je stanovený osobitne na jednotlivé plochy ZÚ v tabuľke regulatívov v kap. C.1.2.

Závazný regulatív (tab. C.1.2):

ZÚ14 Zmiešané územie s bývaním a občianskou vybavenosťou

- hlavné funkcie – bývanie formou viacpodlažných bytových domov s občianskou vybavenosťou v parteri obytných budov,
- ostatné funkcie sú neprípustné,
- neprípustná plošná a výšková intenzifikácia obytnej zástavby,
- vysoké nároky na architektonické riešenie stavieb, pri zmenách stavieb zosúladiť architektonické riešenie všetkých stavieb na funkčnej ploche,
- neprípustné zvyšovanie súčasnej výšky polyfunkčného obytného domu nadstavbou,

- odstavné plochy pre motorové vozidlá riešiť v zodpovedajúcej kapacite na pozemkoch jednotlivých stavieb ;

VP-01 Verejné priestranstvá existujúce a navrhované

- rešpektovať vymedzenú funkciu,
- ostatné funkcie sú neprípustné,
- vyhradené pre spevnené plochy, doplnené verejnou zeleňou, osvetlením, drobnou architektúrou a umeleckými dielami,
- neprípustné umiestnenie budov a oplotení,
- usporiadanie priestorov riešiť podľa odborne vypracovaných návrhov s dôrazom na vysokú estetickú a spoločenskú kvalitu prostredia ;

5.3. Majetkové pomery v území

Majetkové pomery v území je možné overiť na tejto adrese:

<https://zbgis.skgeodesy.sk/mapka/sk/kataster/detail/kataster/parcela-e/855251/577?pos=48.286939,17.736376,17>

Väčšina riešeného územia je parcelami vo vlastníctve mesta. Majetkovo – právne vzťahy sú zrejmé zo súťažnej pomôcky P059, ktorá je vo formáte *.DWG.

6. POŽIADAVKY NA RIEŠENIE

6.1. VŠEOBECNE

Mesto nemá jasne definované centrum, je roztrýlené vo viacerých kľúčových priestoroch „Kúpeľné námestie“, „Námestie Slobody“ a „Námestie republiky“. Súčasné poňatie priestoru „Námestie republiky“ je málo estetické, funkčne chaotické a celkovo nevhodne využívané. Priestor námestia zaberá rozhodujúcim záberom parkovisko, ktoré mesto plánuje úplne vymiestniť v plnom rozsahu, aby námestie slúžilo predovšetkým pobytovým funkciám.

V súťažnom návrhu vyhlasovateľ požaduje navrhnuť nové priestorové, funkčné a na bezpečnosť orientované námestie s pobytovým charakterom, ako menšie reprezentatívne kultúrno- spoločenské centrum, ktoré niekoľkokrát do roka poskytne priestor menším spoločenským a kultúrnym podujatiam s dôrazom na opatrenia na adaptáciu na zmenu klímy, s jednoduchým prevádzkovým a údržbovým manažmentom. V súvislosti s riešením námestia musí súťažiaci v návrhu vyjadriť názor na pojednanie zámeru adaptácie objektu COOP Jednota, ktorý je v priestore dominantný a spolu s ostatnými faktormi ho determinuje.

Vyhlasovateľ súťaže očakáva, že výsledkom bude zatriktívnenie verejného priestoru za pomoci výtvarnej reanimácie priestoru, riešenia dopravnej situácie spolu s prestavbou a renováciou objektu COOP Jednota s primeraným využívaním modrozelených opatrení s cieľom ochladenia priestoru.

Námestie by malo v budúcnosti plniť funkciu verejného priestranstva - ako zhromažďovacieho, tranzitného a pobytového priestoru pre verejnosť, ale zároveň primerane naplniť požiadavku kultúrno – spoločenského priestoru pre menšie spoločensko - kultúrne podujatia alebo zhromaždenia.

Majiteľ obchodného domu, objektu dominujúceho námestiu je obchodná firma COOP Jednota. S objektom má ekonomické plány, dve vrchné poschodia (i prípadnú nadstavbu jedného podlažia) adaptovať na obytnú funkciu a objekt doplniť o parkovacie kapacity pre tieto funkcie. Súťažiaci má za úlohu veľmi nahrubo

konceptne vyriešiť tento zámer (nebude predmetom nasledujúcej zákazky) najmä v intenciách návaznosti na celkový koncept navrhnutého riešenia Námestia republiky. Vybudovanie parkovania je možné na ploche dnešného parkoviska na pozemku v majetku COOP Jednota, alebo iným vhodným spôsobom.

Za cestou I/62 sa nachádza historicky umiestnený výrobný podnik Hubert (vyrába najmä šumivé vína), do mesta sa farbika uzatvára dlhou fádnu fasádou, ktorá pôsobí monumentálne, zároveň nevládne až nudne. Návrh sa môže s touto skutočnosťou vysporiadať podľa uváženia súťažiaceho.

6.2. POŽIADAVKY

6.2.1. Čo je požadované v návrhu riešiť:

- výtvarnú reanimáciu priestoru Námestia republiky s návrhom konzistentného výtvarného výrazu, ktorý sa môže stať podnetom k postupnej reanimácii ostatných mestských priestorov;
- stromoradie druhu vzrastlých jedincov Sofora japonská (Sephora Japonica) akceptovať a včleniť do nového riešenia námestia. Vysporiadať sa s koreňovými sústavami stromov arboristicky a technicky vhodným spôsobom. Údaje o stromoradií nájde súťažiaci v súťažnej pomôcke P058;
- vylúčenie parkoviska z priestoru námestia pri nutnosti zachovať sprístupnenie budov HaZZ, polície a pod. - objekty sú vyznačené v mapách v rámci súťažných pomôcok. Parkovisko pre uspokojenia potrieb parkovania vylúčené z námestia bude zriadené mimo riešené územie s vjazdom z ulice Poštová;
- upokojenie dopravných ťahov v priestore a v okolí priestoru námestia;
- v návrhoch zvážiť možnosť aplikácie modro-zelených opatrení;
- schématicky konceptne riešiť objekt COOP Jednota, vrátane návrhu na splnenie jeho požiadaviek na statickú dopravu. Projekt adaptácie objektu nie je predmetom nasledujúcej zákazky, ale jeho výtvarné a hmotovo-priestorové riešenie determinuje priestor riešeného námestia. Je preto nevyhnutné objekt priestorovo a výtvarne „naskicovať“ v rámci súťažného návrhu. Požiadavky COOP Jednota – pozri nižšie v texte;

6.2.2. Podmienky a možnosti:

- Na juhozápadnom konci priestoru sa otvára možnosť umiestnenia odkazu na názov hlavnej ulice - M.R. Štefánika vo forme výtvarného diela.
- prezentácia archeologických nálezov pôvodného kostola je vhodným spôsobom možná.
- akceptovať a podporiť hlavnú kompozičnú os pešej dopravy - smerom ku staniciam – z riešeného priestoru smerom severozápadným;
- v návrhu primerane akceptovať a aplikovať modrozelené opatrenia s cieľom zvýšenia estetickej hodnoty priestoru, zníženia teploty vo verejnom priestore,
- námestie by malo poskytnúť priestor pre občasné organizovanie malých spoločenských a kultúrnych podujatí, prípadne zhromaždení. Za týmto účelom využitia priestoru môže byť navrhnutá potrebná infraštruktúra, či pevná, alebo mobilná. Prípadne čiastočne pevná a čiastočne mobilná. Ak súťažiaci usúdi, že pre konanie podujatí je dostatočný iný verejný priestor v meste a Námestiu republiky vtisne iný charakter, ostáva tak na jeho rozhodnutí.

6.2.3. Požiadavky COOP Jednota na prevádzku objektu a jeho okolia

- COOP Jednota ako vlastník dominantnej stavby uvažuje s jej prebudovaním vo vyšších podlažiach na rezidenčné bývanie so zachovaním mestského charakteru v parteri objektu. Obchodné priestory budú slúžiť širšiemu obyvateľstvu i obyvateľom lokality okolia riešeného územia.
- vrchné podlažia (2.NP a 3.NP) budú prebudované na rezidenčné priestory (byty na trvalé bývanie) s príslušenstvom v zmysle platných právnych predpisov. V prípade, ak to statika objektu umožní, počíta sa aj s nadstavbou aspoň jedného podlažia bývania, prípadne uskočeného podlažia (penthouse) s terasami.
- Rovnako COOP Jednota za účelom uspokojenia potrieb budúcich rezidentov (po adaptácii objektu) uvažuje spolu s prebudovaním a prípadnou nadstavbou objektu obchodného domu aj nad výstavbou parkovacieho domu, ktorý bude primknutý juhozápadne pri objekte COOP Jednota. Iné riešenie pre uspokojenie potrebných kapacít parkovania je v koncepcii súťažného návrhu prípustné, prípadne aj čiastočne aj v rámci objektu samotného.
- Uvedené fakty sú dôvodom, pre ktoré je potrebné v súťažnom návrhu schematicky v M 1 : 500 riešiť prebudovanie objektu COOP Jednota. Predovšetkým ide o ideové overenie kapacít stavby, z toho vyplývajúce nároky potom zapracovať do súťažného návrhu.

6.2.4. Prvky drobnej architektúry

Pri vypracovaní návrhu je možné vziať v úvahu nasledovné odporúčania a požiadavky:

- navrhnuť formu verejného osvetlenia, ktorá by bola najvhodnejšia pre daný priestor. Funkčne a architektonicky zladená s prvkami mobiliáru;
- navrhnuť v celom priestore atraktívny a funkčný mobiliár – počíta sa s prvkami: lavičky, smetné koše, pitná (píca) fontánka, cyklostojany, prípadne orientačné a informačné tabule. Navrhnuť taký dizajn mobiliáru, ktorý by bol kompatibilný s už v meste (na iných miestach) použitým mobiliárom, čím sa podporí identita mesta.
- zamyslieť sa nad novým umiestnením sochy legionára, ktorá je v súčasnosti bez atribútov hodnotného okolia a predpolia, umiestnená skôr živelne ako systémovo. Sochu je možné premiestniť do polohy, ktorá bude pre ňu i okolie dôstojnejšia;
- zvážiť (nepovinne) umiestnenie rekreačných a voľnočasových aktivít – napr. menšie hracie prvky (alt. aj workout) tak, aby boli nekonfliktné vo vzťahu k charakteru priestoru;
- zvážiť umiestnenie vodného prvku ako ochladzujúceho priestor, najmä v letných mesiacoch;
- zvážiť ako naložiť so štitovou stenou bytového domu, ktoré je otočená do priestoru riešeného územia;

6.2.5. Bezpečnosť a prevádzka inžinierskych sietí

Vyhlasovateľ predpokladá, že podzemné vedenia sú v prevádzkyschopnom stave a ich správcovia budú vyzvaní počas ďalšej projektovej prípravy revitalizácie priestoru, aby si projektovo pripravili ich prípadnú rekonštrukciu. S prekládkami podzemných vedení môže súťažiaci počítať v primerane potrebnom rozsahu.

6.3. ŠPECIFIKÁ RIEŠENIA DOPRAVY

Schéma riešenia parkovania je zhrnutá v súťažnej pomôcke P057. Pri zhotovovaní návrhu brať v ohľad nasledovné podmienky a podnety:

- zachovať cestu I/62 a jej šírkové usporiadanie v celom rozsahu. Nie je prípustné štátnu cestu I. triedy žiadnym spôsobom umenšovať, alebo redukovať.
- zachovať dopravné napojenie a križovatku cesty I/62 s ulicami Pekárska a následne Poštová;
- prípustné je navrhnuť pozdĺžne parkovanie pri ceste I/62 v úseku pri Námestí republiky, no vyhlasovateľ tento spôsob parkovania odporúča zväžiť;
- Vymiestniť z priestoru Námestia republiky parkovanie. S novým mestským parkoviskom vyhlasovateľ počíta vo vnútrobloku severne od územia s vjazdom z ulice Poštová (vyznačené v súťažnej pomôcke P051) vyhodnotenie parkovania je zrejmé zo súťažnej pomôcky P057, súčasťou ktorej sú pošty parkovísk v území (*.XLSX);
- Počítať s prístavbou, alebo solitérnou výstavbou parkovacieho domu na juhozápadnej strane objektu COOP Jednota v kapacite potrebnej pre uspokojenie parkovacích nárokov vyplývajúcich z objektu (ak budú jeho dve vrchné podlažia prípadne nadstavba obsahovať rezidenčné bývanie). Kapacitu objektu v rámci konceptu, ktorý súťažiaci predloží je potrebné rámcovo navrhnuť.

V rámci koncepcie môže súťažiaci navrhnuť aj inú polohu pre funkciu parkovania, ktoré bude prislúchať k bývaniu v objekte COOP Jednota, mala by však byť realizovateľná na pozemkoch v majetku COOP Jednota a mala by byť charakterom riešenia zjednotená s dispozičným riešením budovy ;

- Cyklotrasy a pešie ťahy akceptovať v rozsahu návrhu územného plánu mesta, ich podrobné trasovanie je prípustné upraviť podľa koncepcie konkrétneho návrhu;

6.4 RIEŠENIE ZELENEJ A MODREJ INRAŠTRUKTÚRY

Pri zhotovovaní návrhu je nevyhnutné brať ohľad na podmienky, ktoré budú definované vo výzve na podporu zelenej a modrej infraštruktúry v obciach a mestách, do ktorej vyhlasovateľ plánuje podať projekt s cieľom získania dotácie. Priestor je v súčasnosti v zlom technickom aj estetickom stave bez akýchkoľvek prvkov riešenia modro-zelených opatrení. Zrážková voda je odvádzaná do spoločnej kanalizácie. Korene stromov zasahujú do povrchu a dvíhajú príľahlú dlažbu. Množstvo kanalizačných aj iných šácht vrátane historicky umiestneného pohrebiska spôsobujú prepady spevnených plôch najmä pod váhou dopravy.

Inventarizačné údaje stromov v priestore (Sephora Japonica): <https://www.stromypodkontrolou.cz/map/#%7B%22zoom%22%3A18%2C%22lat%22%3A48.28634108357975%2C%22lng%22%3A17.736992135331416%7D>

6.4.1 Dôležitosť modro-zelených opatrení

Modro-zelené opatrenia nie sú ešte úplne zaužívaným výrazom a predstavujú akúsi nadstavbu už udomácneným zeleným opatreniam, ktoré sa už vo veľkej miere aplikujú aj v našom meste. Zmena klimatických podmienok prináša častejšie suchá, horúčavy ale aj prívalové dažde či iné živelné udalosti. Architektúra miest z minulosti nereflektuje tieto zmeny a je preto potrebné sa aj prostredníctvom jej úpravy adaptovať na tieto zmeny. Medzi základné prvky modro-zelených opatrení môžeme zaradiť:

1. Zadržiavanie dažďovej vody: Implementácia vodozadržných opatrení ako zelených striech, dažďových záhrad a priepustných povrchov umožní prirodzenú infiltráciu vody do pôdy, čím sa zníži záťaž na kanalizačný systém (mesto Sereď má vybudovanú iba jednotnú sieť). Prívalové dažde spôsobujú preťaženie kanalizácie a voda z povrchu nestíha odtekať. Takáto voda následne končí zbytočne v čistiarni odpadových vôd spoločne so splaškovou kanalizáciou.

V prípade, že kanalizácia kapacitne nestíha, dostáva sa takáto zmiešaná voda aj na povrch. Zníženie odtoku dažďovej vody navyše prispieva k úsporám nákladov mesta na odvádzanie dažďových vôd. Odpadové vody sú vedené na ČOV, ktorá sa nachádza v obci Dolná Streda kmeňovou stokou. Stoková sieť je vybudovaná s gravitačným odtokom splaškových vôd a odľahčením dažďových vôd do recipientu Váh. Dažďové vody sú do Váhu prečerpávané cez prečerpávaciu stanicu prívalových vôd, ktorej kapacita je 3900 l/s. Tento jav je však nežiadúci a je len akousi záchrannou brzdou systému. Dažďová voda môže byť zároveň zadržiavaná aj v podzemných nádržiach a následne využívaná na zálievku zelených plôch či stromov. Tu sú potom schované ďalšie ušetrené náklady na pracovnú silu a mechaniku.

2. Zlepšenie mikroklimy: Výsadba stromov, zelené plochy a vertikálna zeleň môžu znížiť teplotu v letných mesiacoch, čím sa zmierni efekt mestských tepelných ostrovov. Zeleň zároveň prispieva k čisteniu vzduchu a vytvára príjemnejšie prostredie pre obyvateľov aj návštevníkov. Pokiaľ má byť tento priestor navštevovaný a frekventovaný, dostatočné množstvo zelene je nevyhnutnou podmienkou. Lokalita disponuje množstvom podzemných sietí, čo si bude pravdepodobne vyžadovať aj ich nové usporiadanie a prispôbenie v rámci možností, a to požiadavkám na povrchu. Nemalo by to byť naopak, aby sa povrch prispôboval sieťam, pokiaľ ide o komplexné rekonštrukcie. Za zmienku stojí aj farba strešnej krytiny s preferenciou svetlých farieb, ktoré neabsorbujú také množstvo slnečného svetla

3. Ekonomické prínosy: Úspory na platbách za odvádzanie zrážkovej vody verejnou kanalizáciou a zníženie energetických nákladov na chladenie budov sú dlhodobými finančnými výhodami modro-zelených opatrení. Mestská infraštruktúra sa stáva odolnejšou a náklady na údržbu sú nižšie. Úspora finančných prostriedkov sa môže prejaviť aj na už spomenutom využívaní zadržanej dažďovej vody.

4. Biodiverzita a ekosystémové služby: Vytváranie biotopov pre miestnu faunu a flóru, napríklad pomocou dažďových záhrad, podporuje biodiverzitu v mestskom prostredí. Tento prístup navyše zvyšuje kvalitu života obyvateľov, keďže zlepšuje estetiku a funkčnosť verejných priestranstiev.

6.4.2 Vodozádržné opatrenia

o Návrh systémov na zber a využívanie dažďovej vody (napr. na zavlažovanie zelene) – môže sa jednať napríklad o objemné podzemné nádrže s bezpečnostným prepacom do kanalizácie; takýto zber dažďovej vody by mohol zahŕňať aj plochu strechy budovy COOP Jednota, ktorá sa bude nadstavovať ako aj dažďovú vodu zo spevnených plôch, ktoré aktuálne zberá zapustený žlab.

o Priepustné povrchy na parkoviskách a chodníkoch, ktoré umožnia infiltráciu dažďovej vody - tu je treba dodržať potrebné usmernenia pre mieru znečistenia vôd z povrchového odtoku vydaného Ministerstvom životného prostredia; realizácia napríklad formou polopriepustných povrchov z dlažby s väčšími škárami

o Dažďové záhrady na verejných priestranstvách, ktoré zadržiavajú a čistia dažďovú vodu – mohlo by sa jednať napríklad o vytvorenie zeleného pásu v línii existujúcej vzrastlej zelene – stromov; vhodne upravené podložie a spády zabezpečia zadržiavanie a pomalý odtok a výpar dažďovej vody; technické riešenie by mohlo byť spádovaním priľahlých spevnených plôch do týchto záhrad; prerušené obrubníky by slúžili ako vpusty

6.4.3 Zeleň a zlepšenie mikroklimy

o Výsadba stromov s vysokou schopnosťou zadržiavať vodu a tieniť verejné priestory; ponechanie existujúcich stromov so zväčšením životného priestoru pre ich koreňový systém, totiž zhutnený nepriepustný terén bráni „dýchaniu“ koreňovému systému

- Zelené strechy alebo fasády na budovách, ktoré pomáhajú izolovať budovy a znižujú potrebu ich klimatizácie
- Vytváranie zelených koridorov, ktoré slúžia ako prepojenie mestských biotopov
- Zeleň na verejných miestach pre obyvateľov mesta ako odpočinkové zóny s funkciou zlepšenia lokálnej klímy
- Technické vodné prvky (fontány, tečúca voda a pod.)

6.4.4 Zhrnutie

Modro-zelené opatrenia predstavujú budúcnosť udržateľných mestských priestorov. Ich integrácia do návrhu revitalizácie Námestia republiky v Seredi poskytne mestu nielen funkčné a esteticky príťažlivé riešenia, ale aj dlhodobé ekologické a ekonomické výhody.

Okrem zlepšenia kvality života obyvateľov prispievajú k väčšej odolnosti mesta voči klimatickým zmenám a vytvárajú priestor, ktorý sa bude prirodzene vyvíjať v súlade s potrebami modernej spoločnosti. Zapracovaním modro-zelených opatrení do súťažných návrhov majú architekti možnosť nielen ovplyvniť mestský priestor, ale aj byť súčasťou transformácie, ktorá prináša pozitívne zmeny pre celé mesto. Námestie republiky sa môže stať príkladom toho, ako môže verejný priestor fungovať ako ekologicky vyvážený a udržateľný prvok modernej infraštruktúry.